

Prof. dr. Dmitri Avdeev

**TULBURĂRILE PSIHICE ȘI
PATOLOGIA DUHULUI**

Traducere din limba rusă

DENIS CHIRIAC

Carte tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA

Iași, 2018

Cuprins

Prefața autorului	7
-------------------------	---

ARTICOLE ȘI COMENTARII

Boala psihică – o cruce grea	11
Patologia duhului	17
Ce mi-a rămas pe suflet după tragedia din Pskov?	20
În procesul analizei cauzelor comportamentului suicidal se greșește din pricina unilateralității	24
Satanism vădit	29
Trebuie să oprim expansiunea psihiatriei	33
Despre unele așa-numite dependențe nechimice	37
Despre tulburările de personalitate (psihopatia)	48
Despre păcatul sodomiei	55
Despre frică	63
Nevoința muceniei creștine: aspecte psihologice ale neînfricării	70
Despre mânie	75
Despre stres	80
Dezbateri: „Ortodoxia și Psihoterapia”	86

Repere din istoria psihiatriei ruse:	
viziunea unui medic ortodox	106
Despre profesorul psiholog V.A. Sneghiriov	117

INTERVIURI

Vindecarea sufletului	125
Despre purtarea de grijă față de suflet	132
Calea spre îngrijirea sufletului	138
Cine și cum vindecă	141
Originea bolilor	146
Despre autor	152

Prefața autorului

Dragă cititorule, cartea propusă atenției reprezintă o colecție de articole alese ale autorului, publicate în mass-media ortodoxă. Articolele acestea sunt destinate lecturii unui cerc larg de cititori, fiind dedicate, deopotrivă, problemelor sufletului sănătos și ale celui bolnav. Autorul desemnează prin „patologia duhului” bolile duhovnicești și bolile provenite din păcate care îl aduc pe om la situații dificile în viață, iar adesea, și la urmări iremediabile.

Autorul vorbește despre originea agresivității, mâniei, stresului și a altor frici. El scrie despre problemele întâmpinate în calea acordării ajutorului psihiatric, povestind despre psihiatria ortodoxă și despre perspectivele ei. În articolul intitulat *Despre păcatul sodomiei*, autorul acestor rânduri, bazându-se pe învățătura Bisericii Ortodoxe referitoare la această problemă, ilustrează imposibilitatea acceptării păcatului drept normă. Lucrarea include comentarii pe teme de actualitate, articole legate de istoria psihologiei și a psihiatriei, precum și alte materiale. Cartea se termină cu interviurile *Vindecarea sufletului* și *Despre purtarea de grijă față de suflet*.

Limbajul de care a făcut uz autorul este simplu și accesibil. Lucrarea a fost scrisă într-o asemenea manieră, încât chiar și o persoană străină de domeniul psihatriei și al psihologiei să nu întâlnească dificultăți în cursul lecturii textului. Autorul speră ca această carte să le fie utilă cititorilor.

ARTICOLE ȘI COMENTARII

Boala psihică – o cruce grea

Numărul persoanelor care suferă din pricina bolilor psihice a crescut cu 13% în ultimii ani, ne comunică ITAR-TASS. În total, în Rusia trăiesc peste 1,3 milioane de oameni care suferă de asemenea afecțiuni. Conform cuvintelor lui Iuri Alexandrovski, profesor la Centrul Științific de Psihiatrie Socială și Judiciară „V.P. Serbski”, membru corespondent al Academiei Ruse de Științe Medicale, numărul lor este în continuă creștere. Totodată, psihiatrul menționat s-a plâns de faptul că în Rusia se urmărește o creștere semnificativă a numărului de cabinete de psihiatrie și de psihoterapie, în condițiile în care o mare parte dintre pacienți ar putea primi tratament ambulatoriu.

Despre cauzele creșterii bruște a numărului de invalizi din pricina bolilor psihice în Rusia ne vorbește ilustrul medic psihiatru, psihoterapeut, psiholog medical, doctor în științe medicale, director al Institutului pentru Formarea unei Atitudini Creștine Față de Bolile Psihice, Dmitri Avdeev.

Nu am motive să nu cred în veridicitatea acestor date. De exemplu, din anul 1991 până în anul 2000, numărul de persoane recunoscute ca bolnave (în cifre exacte: 38, 4 din 100.000 de persoane) a crescut cu aproximativ 54%. Vă pot prezenta și următoarele date: în țara noastră există 21.680.000 de persoane care suferă de diverse afecțiuni psihice, ele constituind 14% din populația

Rusiei. Sunt diverse cauze care au generat creșterea indicilor tulburărilor psihice și ai afecțiunilor survenite drept urmare a unei patologii psihice. Bineînțeles, și știința e departe de a cunoaște tot ceea ce ține de natura bolilor sufletești, multe forme ale afecțiunilor psihice tratându-se foarte greu, iar uneori rămânând tratabile într-un grad redus. De aceea, sunt multe de făcut în această privință atât de oamenii de știință, cât și de practicieni. Este nevoie de: detectarea în timp util a tulburărilor psihice; măsuri profilactice mai eficiente; construcția de noi clinici moderne; perfecționarea procesului de acordare a asistenței ambulatorii, și de multe altele. Pe deasupra, această activitate ar trebui să aibă susținerea statului și a multor instituții sociale.

Însă aș vrea să vă mai spun ceva. Creșterea gradului de îmbolnăvire își are originea, în mare parte, în răspândirea largă în societate a formelor nepsihotice ale patologiilor psihice (nevrotice, legate de stres, somatoforme, depresive, tulburări de personalitate), a căror apariție este legată în mare măsură de factori sociali, de stilul de viață al oamenilor și, ceea ce este mai important, de factori duhovnicești. Cu toate acestea, tulburările indicate mai sus sunt detectate într-o măsură foarte mică, iar oamenii adesea nu primesc ajutorul cuvenit. Conform datelor cercetărilor de epidemiologie clinică, statistica reală este următoarea: 250-300 de cazuri de îmbolnăvire la 1000 de persoane. Aceste date denotă că practic fiecare al treilea rus se confruntă cu asemenea probleme.

Biserica pe bună dreptate indică înrobirea sufletului omului de patimi drept factor al apariției bolilor psihice (*Bazele Concepției Sociale a Bisericii Ortodoxe Ruse*).

Ce vedem în jurul nostru? Societatea este pătrunsă tot mai mult de lipsa de spiritualitate. Copiii nu mai sunt educați de mama și de tata, ci de internet și de televizor. 70.000 de tineri mor zilnic în Rusia din pricina consumului de substanțe narcotice. Și mass-media contribuie la amplificarea „nebuniei” națiunii. Doar o persoană foarte puternică din punct de vedere psihic mai poate face față unui buletin de știri. În luna februarie a anului curent, 2013 spre exemplu, țara a fost, practic, invadată de un șir de suicide ale copiilor. Atunci am venit cu un apel către mass-media, către directorii canalelor de televiziune, cu rugămintea insistentă de a înceta să mai trâmbițeze acest subiect. În general, dacă abordăm tematica suicidului, trebuie să subliniem în mod special faptul că, din rândul sinucigașilor, doar 10% sunt persoane grav bolnave din punct de vedere psihic, cu un diagnostic stabil. Însă 90% sunt persoane care nu au vreo patologie psihotică sau suferă de una ne semnificativă, dar care, bineînțeles, sunt grav bolnavi și afectați duhovnicește. Sfinții Părinți spun că sinuciderea esteuciderea omului de către demon prin mâinile omului însuși. De exemplu, în perioada dintre anii 1992 și 2005, în Rusia au pierit din pricina suicidului aproximativ 775.500 de oameni. Cifra aceasta este comparabilă cu populația unui oraș regional mare. Deseori la acest pas ireparabil și îngrozitor duce depresia îndelungată. Iată încă un lucru interesant legat de acest subiect: doar 3-4% dintre tulburările psihice sunt legate de tulburări biochimice ale creierului. În consecință, pentru ceilalți 96-97% dintre bolnavii afectați de depresie cauzele suferințelor lor vin dintr-o altă dimensiune: criza de personalitate, conflicte de valori, vacuum duhovnicesc.

În vremurile noastre se vorbește tot mai des despre așa-numitul „sindrom de oboseală cronică”. În perspectiva clinică a acestei afecțiuni, în prim-plan apar simptomele asteniei: slăbiciune permanentă și instalarea rapidă a oboșelii. Asemenea oameni „se agață” de viață. Ei sunt apatici și puțin capabili de muncă. „Am obosit” este expresia lor preferată. După opinia mea, excluzând ceilalți factori, sindromul oboșelii cronice este adesea rezultatul vieții fără harul lui Dumnezeu. Îmi vine greu să îmi imaginez o asemenea boală la Sfinții Părinți. „Bucuria mea, Hristos a înviat!” – cu acest salut pascal îl întâmpina Sfântul Serafim de Sarov pe fiecare dintre cei veniți la el.

Sunt profund convins de faptul că multe forme de tulburări psihice, mai ales cele care constituie așa-numita „mica” psihiatrie (care după cuprinderea sa întrece cu mult „marile” psihoze, precum schizofrenia și altele), se tratează prin intermediul îmbisericii, al organizării vieții în conformitate cu adevărurile evanghelice, al luptei cu patimile. Înțeleg că mulți nu vor folosi această „rețetă”, dar o spun pentru cei care chiar vor să o audă.

Mi se poate obiecta: poți să nu fii un om credincios și să nu suferi de vreo boală psihică; și, dimpotrivă, poți fi o persoană credincioasă și să fii bolnav. Nu am răspunsuri la aceste întrebări. Căile lui Dumnezeu ni se vor descoperi în veșnicie. Boala psihică este o cruce grea. Nu vom reuși să-i cunoaștem până la capăt taina apariției și sensului ei duhovnicesc, așa cum nu putem înțelege până la capăt nici sufletul omului, căci este chipul lui Dumnezeu. De aceea, nici nu există o cauză universală care să explice apariția tulburărilor psihice.

Este nevoie să menționez faptul că bolile psihice reprezintă doar cazuri particulare de afectare a naturii umane. Din vremea protopărinților noștri natura ne-a fost afectată de păcat. Din acest motiv, un om care suferă de o afecțiune psihică nu este nici cel mai bun, dar nici cel mai rău dintre noi. El își duce propria sa cruce. La Sfântul Ignatie Briancianinov găsim niște cuvinte minunate: „Și celui orb, și celui lepros, și celui nebun, și pruncului, și criminalului, și păgânului acordă-i cinste, ca chip al lui Dumnezeu. Ce te privesc neputințele și neajunsurile sale? Fii cu luare aminte la tine însuși, ca să nu ai un neajuns de iubire”.

În încheiere, aș vrea să reproduc câteva rânduri dintr-o scrisoare a unei persoane care suferă de o tulburare psihică: „Mi s-a întâmplat următorul lucru: mă simțeam foarte rău. Am intrat în biserică, m-am apropiat de icoana Domnului Iisus Hristos și am început să mă rog din inimă. I-am înșirat Domnului tot necazul meu și I-am cerut ajutorul. Atunci când am ieșit din biserică, în suflet mi s-a instalat o stare de bucurie și de pace, m-am umplut de lumină. Dumnezeu m-a ajutat. Pe când abia mă îmbolnăvisem, voiam foarte mult să scap de boala psihică. Cu timpul, am înțeles că boala mea este un cadou mântuitor de la Dumnezeu, că, purtându-mi crucea, îmi mântuiesc sufletul. Boala m-a schimbat, am devenit un cu totul alt om. Dacă se poate spune așa: am devenit mai umană decât eram. Îi sunt recunoscătoare lui Dumnezeu pentru boală, pentru milostivirea și dragostea Sa față de mine. Atunci când sufletului meu îi este foarte greu, încep să-I mulțumesc lui Dumnezeu pentru toate și mi se face mai bine. Boala mea (schizofrenia) m-a adus la Dumnezeu.

Ea, ca un colac salvator, nu mă lasă să mă înece în păcate și în plăceri lumești, mă aduce la pocăință, la curățirea sufletului și la mântuire. Am stat într-un spital psihiatric, mă simțeam foarte rău acolo, iar tratamentul nu mă ajuta. Când mama a lăsat pentru mine un pomelnic pentru 40 de Liturghii și 40 de Proskomidii la biserică, atunci medicamentele și-au făcut efectul și am început să mă însănătoșesc cu pași repezi. De când mă împărtășesc de două ori pe lună, am început treptat să mă și vindec. Slavă lui Dumnezeu pentru toate! A., din orașul Moscova”.

Revista Russkaia narodnaia linia